

Se ven
á
crits

2
QUARTOS

per
tot arreu

Se ven
en los
kioskos

2
QUARTOS

cada
ballada

LA SARDANA

PERIÓDICH DEFENSOR DELS QUE SEMPRE PERDEN

SORTIRÁ QUAN BE LI APAREGUI, DONANT Á LO MÉNOS UNA BALLADA CADA VUYT DIAS

Direcció : Ronda de la Universitat, 96

NOSALTRES RIGUÉM

Caríssims germans en democràcia: Fregueu-vos las mans de gust, y fins si podéu celebreho ab xeffis. L' ultramontanisme, la reacció de foguerada y cucurulla, está trayentse los drapets al sol de un modo consolador, empleant contra ella mateixa tot aquell repertori de paraulotas que tenian reservadas no mes que per quan parlavan dels lliberalots heretjes y condemnats.

Dividida l' aixam catòlica-reaccionaria en *purs* y *entremesclats*, titulantse los primers catòlichs á puny clos ó carlins, y 'ls segons catòlichs-lliberals ó unionistas, los bisbes han pres assiento cada hu en las filas que millor li han semblat y per aquest motiu ha crescut la divisió, passant aquesta dels palaus dels eminentíssims á las planas dels periódichs, á las corts dels bisbes, á las rectorías, y per últim á las mansas ovelletas del remat de Cristo senyor nostre.

Aixís las cosas, la passió de uns y altres ha pres proporcions gegantinas.

Lo fanatisme ha posat á sos partidaris una vena als ulls com si 's tractés de animals que van al torin, y ja no parla en ells la rahó sino la inquina, no la conveniencia sino la bojeria, per mes que se atropelli la lógica y no quedin molt ben parats los principis.

Miréu sino l' actitud dels moltons de Barcelona: sublevats pacíficament una gran part de ells contra lo seu superior gerárquich, veyém avuy que 'ls mes acérrims partidaris del principi de autoritat, los carcas, com si no 'n tinguessin prou ab lo disgust donat al seu pastor, se complaühen en desacreditarlo publicant periódichs contra d' ell y treyentli foras, procurant que 's quedi solet com en Torradas.

¿Y á qué obeheix tot aquest rebombori de llops ab llops que 's mossegan y están com gat y gos?

Molt senzill: es que la filoxera se hi ha ficat.

Avuy la lógica dels principis molts la troban un suícidí. Se prefereix l' OPORTUNISME, per ser d' efectes mes immediats y perque no compromet. Aquesta es la filoxera.

Aixís es que en totas las opinions, tant polí-

ticas com literarias, económicas com morals, trobaréu á cada pas l' oportuniste disfressat ab noms diferents, pero sempre sent la debilitat ó la hipocresía personificada.

Trobaréu gent amants del progrés, pero van á missa, se casan y batejan sos fills religiosament, com si no poguessen usar del matrimoni y del bateig civil, tot per alló de la conveniencia, l' oportuniste, la possibilitat, etc., etc. Altres ne trobaréu que dihentse, y fins sent, amants de la veritat, s' esgarrihan quan veühen aquesta neta y pelada tractant de certas materias tingudas per sagradas é indiscutibles durant bon número de sigles, y que un cop analisadas baix lo prisma de la rahó, nos descubreix lo mirall de la veritat que no eran sino grosseras fábulas, indignas de la humanitat.

En política y en sociología també trobaréu los tahuls oportunistas á trompons. Tots ells creühen que 'l camí mes dret es la marrada y per ella van.

Los uns agermanan la Democràcia ab la Monarquía.

¡Vóltals!

Los altres troban que la Ciencia y la Religió no 's contradiühen.

¡¡Agaféulos!!

Y molts també n' hi ha que son partidaris de un impossible: l' armonía del Capital y 'l Treball tal com están avuy.

¡¡Va caure!!!

Y aixís volguent armonisar lo inarmonisable que may se armonisarà, no falta qui diu que vol armonisar la religió, lo lliberalisme y fins l' absolutisme.

¡Quina olla de cols!

¡Noy! *apaga y vámonos*.

Aquestos últims *armonisadors* (de quals bonas intencions jo 'm permeto dubtar, com de las dels altres) son los mastins (¡vull dir!) mestissos.

Los carcas, los catòlichs á puny clos, encara no varen veure la orella á la mestissería, que de pet se alarmaren com si 'ls haguessen clavat foch á la máfega ó al matalás del seu clatell.

Pero ¿hi ha motiu perque 'ls carlins se alarmin aixís?

De segur, en quant se vulgan mantenir purs, sense barreja, los principis qu' ells professan.

Mes en general, ¿creühen vostés que 'ls mestissos no van allí mateix ahont van los carlins més rabiosos?

Sí, homes, sí. No hi donguin voltas.

Son amants acérrims del principi de autoritat, que aceptan com una emanació celestial, com la representació de Deu en la terra. ¿Volen mes que aixó 'ls carlins? Ca! home.

Discordan uns y altres sols en la manera de arribar al fi que 'ls anima.

Pot ser també discordan en qui será l' amo del garrot, ó sia l' inspirat de Deu pera tiranisar als que tingan la desgracia de ser manats y no poder manar.

De manera, donchs, que uns y altres son iguals, ja que sols están dividits per qüestions petitas.

Aquí l' oportuniste dels carcas-lliberals (?) está en saber nadar y guardar la roba; en evitar pel dia de demá una tonyina que puga venir. Lo nom de catòlich-LLIBERAL deu semblarlos un escut contra 'ls estofats, y á la vegada un am per' agafar peix, ja que mistificant las ideas podria ser que agafessin los lliberals mansos d' esperit y 'ls carcas de cervell de fusta.

¿Enteneu la cosa?

Pero aixó no vol pas dir que si demá en Cárlos del As d' oros, l' amic íntim de las húngaras y de las bailarinas, arribava á la menjadora, un cop fos *legal*, no hi hauria un sol catòlich-lliberal que deixés de anarli á besar la xinella y á venerarlo com un patriarca. Igual, exactament igual que farian los carcas mes trabucaires.

Com que entre ells no hi ha gran diferencia, nosaltres los lliberals de tota mena (no catòlichs, ey) hem de alegrarnos de las sevas disputas, aplaudint á cada unglada que se arrenquin la pell. Al cap y al fi l' ultramontanisme no es sino 'l cadávre de una bestiassa que 's baralla ab los cuchs que 'l consumeixen.

*

Me sembla, en vista del moviment catòlich-carca-mestís actual, que las corridas de toros

van a sufrir una transformació radical: res de las ganaderías de Carriquirri, ni de Miura, Veragua, Colmenar Viejo, etc. Per mansos tindrem mestissos y per toros reals carlins trabucaires.

Pot ser jo 'm fassi torero en tal cas.

També es molt possible que 'l senyor Mariano del torin arregli uns quants espectacles de fer barallar galls y gossos servintse del mateix *personal* mestís-carca.

Oh! que riurém!

LO MES DE MARS

La Quaresma ja ha passat,
pro 'l dejuni no ha acabat:
aixó no ho trobin estrany;
que 'l pobre poble espanyol
tant si vol com si no vol
te de dejunar tot l' any.

Continúa la tormenta;
la ditxosa lley de Imprenta
no 'ns deixa ab tranquil·litat;
ó sino, cada setmana
miréu be si LA SARDANA
ne publica cap grabat.

Mireuse la pobre Espanya:
¡Ja 'us dich jo que n' es de planya!
Prou malalta estava ja;
y li surt ara un subjecte
que no mes te per objecte
acabarla d' escanyá'.

Viure be ja es impossible;
lo pervindre n' es terrible
si 'l govern no ou nostre clam,
puig en mitj de greu racansa
sols nos resta la esperansa
de morirnos tots de fam.

Lo govern ens fa la guerra;
si la industria va per terra
lo comers está més mal:
¡Ay Camacho! ab las tarifas,
los consums, tractats y rifas,
te farás al fi inmortal.

Lo senyor Joseph María
va enfadar-se l' altre dia
ab lo diari dels carlins;
y ho va fer de tal manera
que ja hi ha home qu' espera
que s' hi nombrin los padrins.

Jo tot aixó que ara passa
ho prenh sols per una guassa,
puig ja hi ha un refrá que diu
llops ab llops may se mossegan;
per lo tant, senyors, no 's cregan
que la sanch arribi al riu.

Hi ha en moltes poblacions
irregularisacions,
y en vista de tot aixó,
jo, Camacho, li aconsello
que 'ls hi fassa pagar sello
y 'ls posi contribució.

Las denuncias van a cocis
y 's posan mal los negocis,
y fins algú m' ha contat
que ara portan los diaris
als tribunals ordinaris
com si 's tractés de un malvat.

Si lliure parlar podia
cosas graves los diria,
pro podria pendre mal;
per lo tant, no m' embolico,
y si res mes no 'ls esplico
es per por del tribunal.

PEPITO GARLOPA

SALTIRONS

Quan tothom se agita per la qüestió econòmica suscitada pe 'ls plans rentístichs del fusio-nisme, Madrid se preocupa exclusivament per la salut de dos toreros.

Espanya entera fa esforços pera salvar lo treball que representa la vida, la civilisació, lo progrés; Madrid está consternat devant dels efectes causats per la banya d' en Capirote, famós cornúpeto que ha posat en perill la vida de dos sers qu' en prou feynas se poden considerar com individus del sigle XIX.

¡Y pensar que una vila que sols sab donar manifestacions semblants de sa existencia es la capital d' Espanya!

Quan considero tot aixó, no comprench com las provincias no 's posan de acort pera *decapitarse*.

En Balaguer vol morir a Catalunya, ahont está la campana que va tocar en son bateig y en sas bodas.

¡Quin recurs oratori! En altre temps hauria dit que a Catalunya hi ha la campana que va tocar a somatén en 1472, 1640 y 1714.

Vostés dirán quan hauria parlat millor.

Jo no m' embolico.

*

Terminá en Balaguer son discurs desitjant que al morir vegi tremolar en Catalunya la bandera espanyola.

Donchs cuyti, senyor Víctor, perque vosté comensa a ser vellet y passa massa temps a Madrid quals condicions higiénicas no son gayre bonas y además hi ha moltes morts repentinas.

Diu un colega que 'l sagristá de Sant Jaume y altres tres donaban una pesseta als xavals que cremaban las casillas dels burots, aquells dias de rebombori.

M' estranya y no m' estranya.

Lo primer, perque las iglesias no varen tancar la porta, ni als capellans se 'ls en dona res dels plans de 'n Camacho.

Lo segon perque sempre he cregut que la gent d' iglesia tira la pedra y amaga la má.

Lo mateix periódich diu que un rector ve quatre vegadas l' any a Barcelona visitant certa casa del carrer de Trenta claus.

¡Y aixó l' estranya!

Home de Deu, ¿no veu qu' es cèlibe aquell pobret rector?

Es lo millor que pot fer en honor a la moral.

Nostre estimat colega *L'Anti-Clerical* deixarà de ser bi-setmanal desde 'l dijous 4 de Maig pera convertir-se en mensual y órgano oficial de la Lliga anti-clerical.

En cambi lo 8 de Maig apareixerá un nou periódich titolat *La Republique anti-clerical*, bi-setmanal, dirigit per Leo Taxil, que continuarà la brillant campanya sostinguda contra 'ls ensotanats.

Hem rebut una carta que tant podria ser de Verdú com de un altre poble, que conté datos curiosos sobre la conducta de un reverent.

Primer. Las donas casadas que se acostan a la gabia dels pecats sofreixen sens excepció un interrogatori detallat sobre la manera, lo número y la legalitat ab que compleixen sos debers matrimonials.

Segon. Las noyas, en sa gran majoria, forman una corporació anomenada de Fillas de María, de la qual es director lo dit reverent, y com a tal las noyas y ell celebran reunions

qu' han arribat a ser l' escándol de tothom per la naturalesa de las explicacions que respecte al sisé manament las hi fa, encarregantlas que no ho fassin corre.

Tercer. Que 'ls rumors que corrian sobre 'l rector y las Fillas de María han obligat a certs individus a observar, y han sentit una nit grans crits en la sala de reunió y han vist després sortir al prebere mes vermell que un vitxo treynt foch pe 'ls ulls, los llabis inflats, las orellas desmesuradament engrandidas com tots aquells sátiros que pintan mitj home y mitj cabra.

Quart. Que un feligrés que 's permetia 'l luxu de tenir sis cristos a casa seva, va tenir lo disgust de veure com lo rector feya una tria de cristos bons y dolents que va esparverar d' alló mes a n' aquell bon católich.

Quint. Que recomana a las mares no deixin enrahonar a las sevas fillas ab joves que llegeixen periódichs lliberals y menos als lectors de LA SARDANA.

Com encara hi ha molta tela y poch espay pera continuar, ab lo que queda dit ja n' hi ha prou pera probar que 'l tal pare de ánimas pot també arribarho a ser de cossos, encara que 'l vot de castetat li privi de ostentar públicament lo nom de tal.

L' Avi Vell, periódich carlí rabiós, publica una galeria de tipos católichs, de la qual resulta que hi ha católichs de doublé, de ofici, de comoditat, de interés, del Encant, de pantomima, de paper, de pega, falsos, ni carn ni peix, que portan cúa, per vanitat, vergonyants, de conveniencia y de tres dos, y encara promet continuar la llista.

Esperém que acabi, pera demanarli que fassi la resta dels bons católichs que quedin, a veure si es cert alló de que la inmensa majoria dels espanyols, son católichs, apostólichs y formatje de Holanda.

De la provincia de Albacete solzament se sab que 30.000 fincas han sigut adjudicadas al Estat.

Es a dir, 30.000 ex-propietaris que 's poden convertir en anarquistas predicant per tot arreu los excelencias del Estat.

Diu *El Comercio* de Palma que als empleats de l' Administració econòmica que no visitaren los monuments de setmana santa se 'ls ha multat, quitantlos lo sou de tres dias.

L' administrador económic autor de semblant b..... mereix una mitra y una crossa pastoral... trencada per l' esquena.

Lo senyor Gobernador de Lleyda no perdona medi pera proporcionar lastre als libre-cambistas y adictes al govern en la famosa qüestió del tractat de comers.

Després del mico que 'l comers y la industria va regalarli ab motiu del telégrama que apoyat per un pastel de la societat Económica de dita capital enviá a Madrid, va anar a probar fortuna a Cervera, ahont també reuní la Económica apoyat pe 'l arcalde y secretari.

Pero vetaquí que algun socio va escamarse, y feu present a una comissió que 's nombrá que cuydessin de no acreditar lo nom de *butiflès* pe 'ls fills de Cervera, que vol dir mals catalans.

Se tem que al senyor Gobernador també a Cervera li surti 'l tré per la culata.

No mes li faltaria aquesta després de lo molt que s' ha lluhit.

La Union assegura que 'l soldat cristiá es lo mes valent.

Conformes, si m' explica com es que 'ls árabes dominaren set sigles l' Espanya, com es que 'ls turchs guardan lo sepulcre de Cristo, y com es que 'ls suavos no defensaren al Papa contra las tropas de Víctor Manel.

En Castelar callará, en obsequi á Catalunya, durant la discussió del tractat de comers.

Si jo fos contribuent y tingués vot me 'n recordaria 'l dia d' eleccions.

¿Calla en obsequi á Catalunya?

Donchs de cor está contra Catalunya, pero la conveniencia 'l fa callar.

La intenció basta.

Lo Banch d' Espanya ha donat deu mil rals...

¿Pera socorre als obrers que 's moren de miseria?

No, pera publicar un tomo de poesías.

Un *personatge* madrilenyo ha donat sis mil rals pe 'l cap del toro que va ferir á l' Angel Pastor.

¡Bravo! Veus' aquí un proteccionista de tota veritat.

Llensa trescents naps pera protegir l' *art espanyol* per excelencia.

¿Y després dirán de Madrid!

¿Volen mes desprendiment?

En *El Corsario*, periódich defensor de la Barceloneta, hem vist uns articles que tractan sobre 'l *Socialisme*, en lo qual se barregen los mots *socialisme*, *comunisme*, *ciencia social*, de una manera tan llastimosa que 'ns ha fet tornar á mirar 'l títol del periódich pera assegurar-nos que no era *La Publicidad* lo que teniam entre mans.

Desenganyis lo colega; aquesta qüestió sols pot tractarse ab un xich més de coneixements, com ho fa algun periódich de Madrid, ó ab una gran dósis de mala fé, com ho fan los castelarietas.

Tot lo demás es tocar 'l violon.

Han falsificat los sellos móvils, inventats per en Camacho.

¿Com si fossin alguna cosa bona!

La casulla que portaba l' arcabisbe de Saragossa per setmana santa es un dels objectes de més valor que posseeixen las catedrals d' Espanya.

Los rahims que l' adornan se componen de fileras de perlas regaladas pels reys d' Aragó.

Un rahimet aixís necessito, ho podeu ben creure.

A Madrid los preocupa l' actitud que puga pendre Catalunya.

Francament: á mí 'm sembla que més hauria de preocuparnos l' actitud de Madrid.

Crieu corps y os treuran los ulls.

A MON AMICH J. ALSINA

Lo qu' es pobre, com qu' es pobre,
vol ser rich, y no es ditxós;
y no es estrany que no ho siga,
lo que fora estrany que ho fos.

Lo rich que no passa penas,
encara que son ben poch,
com no sab que son aquestas,
també diu que no es ditxós.

Donchs si ni pobre ni rich
un ditxós no pot ser may,
creu noy, la vritat te dich,
ho enjogo tot al caball.

ÁLOS

TAFANERÍAS

Los católichs continuan demanant quartos pera construir lo temple *espiatori* de la sacra familia.

Excitan la caritat á cambi de benediccions del cel, indulgencias, y tot lo que no 's cobra.
¡Galifardeus!

Pero encara no es res en comparació de alló altre que consisteix en demanar pedras picadas y columnas, prometent que s' hi grabará 'l nom del donador.

¡Alsa, alsa! Vinga fer creixe la vanitat dels richs. No hi fa res que 's despertin las malas passions.

La qüestió son quartos.

Diuhem que á Premiá de baix los *pares* misionistas al parlar del sisé *no fornicarás* s' han explicat de tal manera, que no 's podian sentir sens avergonyirse.

Me temo que coneixen molt á fondo la materia del sisé quan ne parlan aixís.

Per algo son *pares*.

L' *Avi Vell* diu que un sotana graduat, de Vich, ha ensarronat á uns pobres estudiants, fentlosi firmar un document per sorpresa y per abús de confiança.

Y després L' *Avi* 'ns maltractará porque á certs capellans los hi treyém los drapets bruts al sol.

Nosaltres creyém als sotanas capassos de qualsevol cosa, ¡pero dirho L' *Avi Vell*, carlí!
¡Reira de bet!

Y digué 'l P. Mora, missioner jesuita, en Albacete:

«Es tan certa l' existencia del infern etern, pera torment dels mortals empedernits, que si no existís, si jo cregués que no existia semblant cosa, seria 'l primer en tirarme resoltament á las doluras del vici y á cometre los mes grans delictes.»

Donchs veliaquí, amich Mora, la ventatja que li portém los que no creyém en res d' aixó; es dir, la majoria dels espanyols. Estimém la virtut per la virtut mateixa, sense ser mes bons ni mes dolents per por del cástich.

Si algun dia vosté pert aquesta creencia, única rienda que per lo vist lo detura, avisins á temps pera posar sobre las armas tota la guardia civil de la provincia ahont vosté 's trobi, que, á jutjar per la idea que te vosté de sí mateix, seria cosa de fer barricadas quan se 'l vegés venir.

Diu *El Motin*:

Entrava la professó del divendres sant en Montreal, quan se presenta 'l rector ab un garrot, y aquesta vull aquesta no vull, clava una pallissa descomunal á sas ovelles. Fujen aquestas assustadas, y al endemá, famolencas de fer ratje espiritual, tornan al místich corral, y 's troban ab un altre prebere, armat de un altre garrotás, tractant de repetir la funció del dia anterior.

Quan penso los disgustos que m' he evitat, los quartos que m' he estolviat y las pallissas que no he rebut, mantenintme en aquesta neutralitat encantadora, religiosament parlant, beneheixo á la Providencia que me inspirá desde noy las ideas que professo.

Me agradaria saber si 'l Deu dels católichs está de part dels carlins ó dels mestissos.

Res, es una tafañería con qualsevol altre.

Diguinnos alguna cosa *La Vespa*.

¡ADEU!

Adeu ma ventura,
mon ángel, mon bé,
adeu ma esperansa,
ma vida y anhel.
Ja mes amoretas
tirar no 't podré;
adeu vida mia,
ja apuro la fel.
Qu' es trista la vida,
qu' es gran mon penar,
que jo molt t' estimo
be massa que ho sabs.
Pro 'm donas carbassa,
y avuy sens faltar
si 'l pols no 'm tremola
me 'n vaig á ca 'n Taps.

Julio JENER

ENTRETENIMENTS

XARADAS

Vosté es molt guapa, senyora.
—*Primera*.—Li dich que ho es.
—De *dos* no se 'n burli més;
¿que 's pensa que vinch de fora?
—No me 'n burlo cap *dos* hu.
—¿De veras?—Ho dich formal:
la vaig veure en un *total*.
y 'm va fletxar. —¿Cert?—Segú.

SAFAR

MUDANSA

A casa d' en tot Rigal,
fará cosa de vuyt dias
que un *tot* encengué l' Elías
gastant carbó de *total*.
Al veure 'l *tot* en Matías
li digué:—¡Ay *tot* *total*!
aquest gran tros de animal
no fa més que ximplerías.

LL. MILLÁ

SOLUCIONS

ALS ENTRETENIMENTS DEL NÚMERO PASSAT

SINONIMIA: Mitja

GEROGLÍFICH: Com á astres les estrelles

A N U N C I S

UNA VELLA DESAMPARADA

te per vendre una Mare de Deu dels Desemparrats, puig cansada de ferli oració y cremarli cera, se troba avuy tan desamparada com la mateixa Mare de Deu de aquest nom.

Desitjant treure mobles inútils de casa, la cedirá á molt baix preu.

UN CABO PRIMER

de la segona companyia del batalló d' en Miret (dels que manava durant la última guerra civil) te per vendre una partida de palla, aufals y ferratje, que donará á bon preu.

Als seus antichs companys de glórias y fatigas los hi dará més barato.

Lo despaig prop de las escalas de la Seu.

XERINGA NACIONAL

Un llauné tronat á consecuencia dels nous impostos, te per vendre una xeringa de gran calibre, que ell ha nomenat nacional, capás de xeringar á la vegada á tots los espanyols que no ho haguessin quedat aquestos últims dias.

UN APOTECARI DE FORA

ha compost un ungüent que cura radicalment las mossegadas de *ca* y las cossas de *macho*.

Farmacia de la Miseria, carrer de las Garrotadas.

Barcelona. Tipografía LA ACADEMIA, de Evaristo Ullastres
96, Ronda de la Universitat, 96

LA SARDANA

Figúrintse aquell home dels gossos, pero sense las camas tortas, ab un tupé fins als núvols, tenint tiessos com un rave tot' una renglera de cunillets de guix de aquells que diuhen que *si* ab lo cap.

Ell fa demanar quartos al públich per un xavalot bastant matxo que ara porta, pero 'ls espectadors ¡ca barret!

Y pregunta als cunillets:—¿Que te de donar quartos aquesta gent?

Y 'l cunillets, dócils y obedients, fan ab lo cap: *si, si, si*.

Pero del públich ningú affuixa la mosca, y es fácil que se 'n vagi a sentir la música de un altra barraca de aquellas de la plassa de Catalunya.

Y l' home dels gossos tindrà de plegà 'l ram.

Lo mateix haurà de fer també un altre saltimbanquis que canta com un llorito un xich mes enllá.

Pobret! ab prou feynas se l' escolta ningú de serio; per aixó ara calla. Deu volerse fer trapense.

Veig que tothom porta parayguas per por del temps. Jo també vaig a buscarlo, y acabo aqui la caricatura, que n' hi ha que filan.

CARICATURA